Hromadná pripomienka

k návrhu vyhlášky Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky, ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky č. 143/2012 Z. z. o chove nebezpečných živočíchov

---

navrhované znenie § 3 po doplnení:

(5) primáty (Primates) – všetky druhy, chobotnatce (Proboscidae) - všetky druhy; nepárnokopytníky (Peryssodactyla): nosorožcovité (Rhinocerontidae) - všetky druhy, koňovité (Equus) - kone, osly a zebry; párnokopytníky (Artiodactyla): hrochovité (Hippopotamidae) - všetky druhy, žirafovité (Giraffidae) - všetky druhy, ťavovité (camelidae) – všetky druhy, sviňovité (Suidae) a pekariovité (Tayassuidae).

navrhované znenie po úprave:

Osobitné požiadavky na chov alebo držbu niektorých druhov nebezpečných živočíchov a ich chovné zariadenia

Trieda vtáky (Aves)
a) rad dravce (Accipitriformes)
b) rad papagáje (Psittaciformes)
c) podtrieda bežce (Paleognathae)“

Zároveň doplniť osobitné požiadavky na chov vtákov z radu papagáje a podtriedy bežce minimálne v rozsahu ako v prípade dravcov.

Odôvodnenie

Divožijúce druhy nestrácajú prirodzené inštinkty a potreby ani po dlhodobom živote v zajatí, ich nízky stupeň domestikácie je nemenný a ich správanie nepredvídateľné a preto pre človeka nebezpečné. [1] V období r. 1995-2017 došlo len v cirkusoch na území EÚ k 305 zaznamenaným incidentom, v ktorých participovalo 608 zvierat - úteky a útoky: zranených bolo 83 ľudí, usmrtených bolo 11 osôb, pričom najviac napadnutí spôsobili tieto divožijúce druhy zvierat: tigre (30 napadnutí, 2 mŕtvi), slony (21 napadnutí, 8 mŕtvi), medvede, ťavy a opice. [2] Divožijúce zvieratá majú vysoké a vysokodifrencované nároky na uspokojovanie potrieb a pre nízky stupeň prispôsobivosti a možnú agresiu v prípade nepohody, predstavujú najväčšie nebezpečenstvo pre zdravie a bezpečnosť obyvateľstva. Aj pre túto skutočnosť už niektoré druhy (veľké mačky, medvede) boli zaradené do pôvodnej Vyhlášky 143/2012 Z.z. o chove nebezpečných živočíchov. Vyhláškou je potrebné stanoviť jasné a merateľné minimálne štandardy zabezpečujúce ako bezpečnosť, zdravie a welfare zvierat, tak ochranu verejnosti pred možným útekom a útokom zvierat.

[1] Eurogroup for Animals, Statement on Ethological Needs and Welfare of Wild Animals in Circuses, 2017, https://www.eurogroupforanimals.org/wpcontent/uploads/Statementonwildanimalsincircuses_final4.pdf
[2] Eurogroup for Animals, Wild animals in EU circuses, 2017, https://issuu.com/eurogroupforanimals/docs/e4a-circus_report-digital_ok_v2

navrhované znenie § 4 ods. 4 písm. f) po úprave:

f) umožnenú voľnosť pohybu so zreteľom na jeho druh a v súlade s uznávanými skúsenosťami a súčasným vedeckým poznaním, nesmie byť obmedzovaný spôsobom, ktorý by mu spôsoboval zbytočné utrpenie alebo poranenie; ak sú nebezpečné živočíchy trvalo

zatvorené, musí im byť poskytnutý priestor primeraný ich fyziologickým a etologickým potrebám v súlade s uznávanými skúsenosťami a súčasným vedeckým poznaním; žiadne zviera nesmie byť permanentne ani dlhodobo uviazané, krátkodobé uviazanie je možné len z účelom vykonania veterinárneho zákroku alebo ošetrenia.

navrhované znenie prílohy č. 1 k vyhláške po úprave:

Do Prílohy č. 1 k vyhláške č. 143/2012 Z. z., Osobitné požiadavky na chov niektorých druhov nebezpečných živočíchov, **doplniť:**

Trieda Cicavce (Mammalia):

TABUĽKA:

DRUHY	PRE SKUPINU ZVIERAT V MAX. POČTE					PRE KAŽDÉ ĎALŠIE ZVIERA NAVYŠE		ŠPECIÁLNE POŽIADAVKY
	POČET	VONKAJŠÍ VÝBEH		VNÚTORNÝ VÝBEH		VONKU (m^2)	VNÚTRI (m^2)	
		ROZLOHA (m^2)	OBJEM (m^3)	ROZLOHA (m^2)	OBJEM (m^3)			
Okáľovité, drobné kombovité, lemur bambusový a trpasličí, mirikínovité, Titi, tamaríni	5	-	-	6	12	-	1	1) 2) 4) 15)
Saimiri, mačiaky talapoin a talapoin severný	5	6	15	6	15	1,5	1,5	1) 4)
Lemury, Saki (chvostan bielohlavý), Uakari, vrešťany, opice Kapucínske (malpy)	5	10	30	10	30	2	2	1) 4)
Opice vlnaté, pavúčiaky, mačiaky, makaky, drobné langury, lemur Vari	5	15	45	15	45	3	3	1) 4) 6) lemur Vari: 2)
Mačiak husársky, mangabej, paviány, guerézy, sifaky	5	25	75	25	75	4	4	1) 4) 6)
Gibonovité	3	25	75	25	75	8	8	1) 4) 6) 15)
Šimpanzy a orangutany	3	400	1200	100	250	10	8	1) 4) 6) 7)
Gorily	3	400	1200	100	250	10	10	1) 4) 6) 7)
Slony (samice)	3	500	-	30/zviera	-	100	-	9) 10)
Slony (samce)	1	150	-	30	-	100	-	9) 10)
Kone	1	150	-	8	-	-	-	5) 10) 11)
Zebry	4	500	-	8/zviera	-	80	-	5) 10) 11)
Nosorožce	2	500	-	25/zviera	-	150	-	3) 6) 9) 10) 11)
Hrochy	2	250	-	40/zviera	-	50	10	3) 9) 13
Hrošíky	2	100	-	10/zviera	-	-	-	3) 9) 13
Lamy, alpaky	6	250	-	-	-	30	-	5)
Ťavy jednohrbé, dvojhrbé	3	300	-	8/zviera	-	50	-	5) 12)
Pekari	4	80	-	3/zviera	-	10	-	10) 13)
Ostatné druhy	2	100	-	4/zviera	-	20	-	5) 8) 10) 12) 13)

voľnežijúcich prasiat								
Žirafy	4	500	-	25/zviera	-	100	-	11), samci 14)

ŠPECIÁLNE POŽIADAVKY - VYSVETLIVKY	
1)	Možnosti na lezenie: konáre, navŕšené skaly, laná, liany... Veľkosť konárov podľa typu predných končatín a úchopu zvieraťa.
2)	Spacie boxy umiestnené na zemi alebo na vyvýšenom mieste musia zodpovedať požiadavkam jednotlivých druhov, v prípade dočasných konfliktov musí mať každé zviera vlastný spací box.
3)	Chov individuálne alebo v páre, podľa druhu; výbehy s možnosťou predelenia. Prídavná ohrada potrebná pre každé ďalšie zviera.
4)	Zásteny, možnosti úniku a úkrytu pred ostatnými jedincami.
5)	Pre odolné druhy prístrešok na zimu (lama, alpaka 2 m^2/ zviera), pre ostatné, teplomilné druhy: vnútorné ustajnenie. Pre ťavy rozmery individuálneho ustajnenia zdvojnásobiť.
6)	Možnosti na rozdelenie a oddelené ustajnenie jedincov.
7)	Obohatenie na mentálnu, fyzickú a sociálnu stimuláciu a zamestnanie zvierat: Skaly, stromy a konáre na lezenie, skákanie, hojdanie sa; odpočívadlá; nádoby rôznych veľkostí a materiálov s ukrytou potravou, kusy potravy umiestniť na konáre stromov, u humanoidných primátov: skladačky, puzzle, hlavolamy na rozvoj motoriky a kognitívnych schopností, hračky z netoxických a bezpečných materiálov, ktoré je možné ľahko nahradiť a obmieňať: obrázkové časopisy, prenosné zrkadielka, loptičky rôznych veľkostí a farieb, kusy farebných látok, kobercov a materiálov rôznej štruktúry na zmyslové obohatenie, striedanie viacerých druhov podstielky a povrchov – mulč, piliny, slama, seno, kamene, konáre, kusy dreva.
8)	Ak je vonkajšie ustajnenie plánované pre druhy citlivé na chlad, nutné prídavné vyhrievané vnútorné ustajnenie.
9)	Celoročné možnosti na kúpanie/ sprchovanie pre slony a ázijské nosorožce, pre hrochy a hrošíky: vnútorné a vonkajšie bazény, rozmery vonkajšieho bazéna pre 2 hrochy (hrošíky): plocha 30 m^2 (20 m^2), hĺbka 1,5 m (0,8 m), objem 45 m^3 (16 m^3), pre ďalšie zviera + 8 m^2; pre 2 nosorožce: 10 m^2, h: 1 m, v: 10 m^3.
10)	Pne stromov, umelé termitiská, zabezpečenie starostlivosti o kožu: pieskový podklad na prašný kúpeľ/ blato a kaluže na bahenný kúpeľ.
11)	Individuálne ustajnenie. Pre spoločenské druhy nutný očný kontakt medzi individuálnymi ustajňovacími boxmi. Vykurovanie v zime pre teplomilné druhy.
12)	Možnosti na oddelenie samcov od samíc a možnosť úniku pre samice s mláďatami.
13)	Bahenné jazierko/ bazénik. Pre prasatá možnosť váľať sa a ryť, zamestnanie formou hľadania potravy v sypkom substráte (siláž, slama, mulč, piliny...).
14)	Prídavná veranda alebo vnútorný priestor na cvičenie s r. 80 m2
15)	Monogamný pár s množnosťou potomstva.

Odôvodnenie

Divožijúce zvieratá majú vysoké nároky na uspokojovanie fyzických, psychických a sociálnych potrieb a nízky stupeň prispôsobenia sa životu v zajatí. Pre divožijúce druhy držané v zajatí je preto nevyhnutné vytvoriť vhodné životné podmienky, ktoré simulujú prirodzené prostredie v čo najväčšej možnej miere. Ustajneniu je potrebné venovať veľkú pozornosť: dobrý dizajn vnútorných a vonkajších priestorov umožňuje zvieratám realizovať prirodzené vzorce správania (vrátane vtákov, umožnené lietanie, bezpečne vzlietanie a pristávanie); poskytuje zvieratám úkryty, ústupové koridory a ochranu pred akýmkoľvek zdrojom rušenia (iné zvieratá, ľudia, nepriaznivé poveternostné podmienky); umožňuje chovateľovi izoláciu chorých zvierat, bezproblémové včlenenie nových zvierat do skupiny, monitorovanie zdravia a správania. Priestory majú byť dostatočne flexibilné na to, aby umožnili úplné oddelenie časti zvierat (napr. matky s mláďatami); a jednoduché čistenie a údržbu. Žiadne zviera nesmie byť permanente ani dlhodobo uviazané, krátkodobé uviazanie je možné len z účelom vykonávania veterinárneho zákroku alebo ošetrenia.

S vyššie uvedenou hromadnou pripomienkou k návrhu vyhlášky Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky, ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky č. 143/2012 Z. z. o chove nebezpečných živočíchov **sa svojim podpisom stotožňujem**

a zároveň **svojim podpisom splnomocňujem** Silviu Čaňovú, trvale bytom Petöfiho 11, 82106 Bratislava, nar. 26.11. 1975, na zastupovanie verejnosti.

	Meno a priezvisko	Trvalý pobyt	Dátum narodenia	Podpis